

Una llei per a convocar referèndums

A diferència del cas basc, la legalitat catalana té prou escletxa per a poder convocar referèndums, si més no en cas que prosperi l'avantprojecte de llei de consultes populars per via de referèndum que prepara el govern de la Generalitat de Catalunya.

La nova llei que ha de regular la convocatòria de consultes populars per part de la Generalitat de Catalunya ja és embastada. El Departament de Governació i Administracions Públiques ja té enllestit l'esborrany de la nova llei, anomenada *de referèndums*, que ha de servir per a establir el règim jurídic, el procediment, l'acompliment i la convocatòria de consultes populars per via de referèndum, tant per part de la Generalitat com en l'àmbit local.

Ara, aquest esborrany és en procés de consulta entre el diversos departaments del govern català que hi són implicats. Després d'aquest pas arribarà al consell tècnic, encarregat de donar la forma articulada de l'avantprojecte, que haurà de ser aprovat pel consell de govern. El darrer tràmit serà el del debat de la llei i l'aprovació, si escau, al Parlament. De manera que, en cosa de poques setmanes, cap al mes de desembre, el govern de la Generalitat podria donar el vist-i-plau a la nova llei de referèndums.

L'esborrany d'aquesta nova norma desplega el contingut dels articles 122 i 29 del nou estatut català. Ambdós articles preveuen textualment que “correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, l'acompliment i la convocatòria per la mateixa Generalitat o pels ens locals, en l'àmbit de llurs competències, d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular, salvant el que disposa l'article 149.1.32 de la Constitució”.

Aquest text doncs, parla de “qualsevol altre instrument de consulta popular”, una porta oberta a la convocatòria, també, de referèndums. Això sí, tal com estableix la Constitució espanyola en l'article esmentat a l'Estatut català, l'estat espanyol es reserva la competència exclusiva en l'“autorització per a la convocatòria de consultes populars per via de referèndum”. Unes consultes que, tal com preveu l'article 29 de l'estatut, també podran ser impulsades pels ciutadans de Catalunya.

Una possibilitat que Ibarretxe no tenia. Així, si l'estat no canvia les normes de joc a mitja partida –com, de fet, passa molt sovint–, l'Estatut català permet la convocatòria de referèndums, a diferència de l'Estatut basc.

Precisament, dissabte passat, el 25 d'octubre, era el dia en què el *lehendakari*, Juan José Ibarretxe, pretenia convocar a una consulta popular la ciutadania de la comunitat autònoma basca, amb una doble qüestió: el rebuig a ETA i l'inici d'un procés de diàleg polític, sense exclusió de cap partit, basat en el principi del dret de decidir. Però la proposta d'Ibarretxe naixia sense cap possibilitat d'èxit, llevat que el PNB i les formacions que li donen suport al govern basc haguessin estat disposades a encarar un procés de confrontació institucional entre el govern basc i l'espanyol, una possibilitat que mai ningú no ha plantejat. I és que l'estatut de Gernika no recull enlloc aquesta possibilitat de convocar consultes

populars des del País Basc. De fet, un dels arguments utilitzats pels defensors de la proposta d'Ibarretxe, més enllà de la legitimació del dret a l'autodeterminació reconeguda pels tractats internacionals, era que el nou Estatut català sí que permetia aquesta possibilitat.

Finalment, aquella proposta d'Ibarretxe, que mai ningú no es va creure del tot, ha acabat, doncs, aquest cap de setmana amb uns actes de “denúncia lúdico-festiva”, tal com ho va definir Íñigo Urkullu, president del PNB, en el qual s'unien simbòlicament, a través de concentracions de persones formant paraules vinculades a la consulta, les poblacions de Gernika i Vitòria.

Consultes populars “via referèndum”. Tampoc és que a Catalunya sigui, ara per ara, imaginable de dur a terme un referèndum de caràcter sobiranista. De fet, fins ara, només Esquerra s'ha plantejat aquesta via, amb la proposta de referèndum del 2014, feta per l'ex-president de la formació independentista i vice-president del govern català, Josep-Lluís Carod-Rovira.

Sigui més imaginable o no tant, el fet és que segons l'esborrany amb el qual treballa actualment el govern, la Generalitat –com recull l'Estatut– podrà convocar referèndums en aquells camps en els quals tingui competències.

L'esborrany de l'avantprojecte és clar pel que fa a la voluntat de concretar el format de referèndum com a via de “consulta popular” a la qual fa referència l'Estatut. Segons que ha pogut saber EL TEMPS, si fins ara la llei s'havia anomenat “de consultes populars”, ara passarà a anomenar-se “Avantprojecte de llei de consultes populars per via de referèndum”.

Per tant, la llei pretén regular les consultes populars per via de referèndum que promoguin les institucions públiques o els ciutadans de Catalunya, tal com reconeix, per dret, l'Estatut de Catalunya. Aquestes

GENERALITAT DE CATALUNYA

El conseller de Governació i Administracions Públiques, Jordi Ausàs, en una compareixença davant la premsa. Aquesta conselleria ha impulsat l'avantprojecte de llei consultes populars per via de referèndum.

consultes serien, segons el contingut de l'esborrany de la llei, en aquelles matèries que siguin competència de la Generalitat –o dels ajuntaments, si és el cas– i sobre qüestions polítiques que siguin de transcendència especial per a la ciutadania.

L'esborrany de l'avantprojecte de llei preveu que les consultes populars de la Generalitat de Catalunya podran ser o bé per via de referèndum “d’iniciativa institucional”, o per via “de referèndum d’iniciativa popular”. La llei defineix les condicions que s’han de reunir per a cada una d’aquestes vies. En el primer cas, per exemple, la via *institucional* podrà ser a proposta del consell executiu, o a través del Parlament, si ho vota una majoria.

En el segon cas, el de les consultes d’“iniciativa popular” haurà de ser mitjançant la recollida d’un nombre determinat de signatures, que podria ser al voltant del 6% del cens electoral, per instar a la convocatòria d’un referèndum sobre un aspecte determinat.

La nova llei també regula les con-

sultes populars per via de referèndum d’àmbit municipal. En aquest cas, podran ser objecte de consulta aquelles iniciatives o aspectes que siguin de competència municipal i de caràcter local.

En ambdós casos, la capacitat de la convocatòria correspondrà, finalment, al govern de la Generalitat

Segons que ha pogut saber EL TEMPS, si fins ara la llei s’havia anomenat “de consultes populars”, ara passarà a anomenar-se “Avantprojecte de llei de consultes populars per via de referèndum”

GOVERN BASC

El president basc, Juan José Ibarretxe, mostrava la butlleta que havia de servir per a la consulta popular prevista per a dissabte passat, dia 25 d'octubre.

o, si escau, a l'alcalde del municipi corresponent.

Aprofundiment democràtic. Així doncs, amb la nova llei que impulsa el Departament de Governació i Administracions Públiques, la Generalitat podrà convocar referèndums. Tot i que, des del departament mateix es reconeix que, finalment, l'estat ha d'autoritzar-ne la celebració. Aquest fet limitador de l'abast real de la nova llei té un aspecte positiu –si més no, a parer de l'executiu català– i és que precisament aquest límit garanteix la constitucionalitat de la llei.

També és cert que, tot i que sigui el govern espanyol que autoritza finalment la celebració de la consulta, el fet que la Generalitat pugui convocar consultes populars via referèndum aixeca molta polseguera a l'estat espa-

nyol. De fet, aquest element, com dèiem, és una diferència substancial amb la proposta basca del *lehendakari*: arribat el cas, si a Catalunya es fessin uns plantejaments en la mateixa línia que els que s'han fet des d'Euskadi, l'estat no es podria escudar en l'arquitectura constitucional actual per a denegar-ne l'autorització i hauria de recórrer a un simple gest autoritari de la part forta sobre la feble.

A més a més, l'executiu català també adueix a favor de la llei de referèndums que la iniciativa forma part del mateix desplegament de les noves competències reconegudes a l'Estatut.

Tot sovint, també, el conseller Ausàs ha defensat aquest projecte de llei com un element de foment dels valors de civisme, ja que promou la participació ciutadana en el àmbits de

decisió política, a través de les consultes populars.

Però a ningú no li passa per alt que aquesta llei té un interès especial per a Esquerra, perquè una norma com aquesta, que promou el desenvolupament del dret de decidir, també es pot convertir en un element de cohesió de Catalunya. El departament també justifica la necessitat d'aquesta llei com una iniciativa de radicalitat i aprofundiment democràtics, que intenta fer front a la desafecció a la política de la ciutadania, car es tracta d'un element de participació política directa.

Segons algunes previsions, tal com va recollir el president de la Generalitat, José Montilla, en el debat de política general, el govern podria aprovar la llei abans d'acabar l'any.

Enric Rimbau